

z p r á v y

Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů

Ročník: 2003

Číslo: 1

V Praze dne 28. ledna 2003

<http://denik.obce.cz>

OBSAH:

	strana
<u>1. Stanovisko Ministerstva financí k problematice vlastnictví majetku příspěvkových organizací zřízených obcí a krajem</u>	
čj.: 124/43 515/2002 – ref. ing. R. Kotrba	3
<u>2. Účtování příjmů a výdajů na základě veřejnoprávní smlouvy</u>	
čj.: 124/3 880/2003 – ref. ing. R. Kotrba	4
<u>3. Vracení nesprávně vyplacených dávek sociální péče</u>	
čj.: 373/130 336/2002 – ref. ing. Petrová	5
<u>4. Jednorázová náhrada podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.</u>	
čj.: 10/2046/2003/68IK – ref. ing. R. Kotrba	15
<u>5. Výklad ustanovení § 60a zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů</u>	
čj.: 221/7 091/2002 – ref. JUDr. Renata Vilhelmová	16
<u>6. Výklad zákona č. 250/2000 Sb.</u>	
čj.: 124/103 902/2002 – ref. Mgr. Peterová	18
<u>7. Sdělení k roční účetní uzávěrce a k předkládání údajů roční účetní závěrky za rok 2002 u okresních úřadů, organizačních složek státu a příspěvkových</u>	

<u>organizací jimi zřizovaných</u>	
čj. 283/130 570/2002 – ref. Ing. Eminger	19
<u>8. Vyúčtování provozu výherních hracích přístrojů (VHP) a výpočet části výtěžku</u>	
čj.: 601/2 093/2003 – ref. J. Pangerl	25
<u>9. Stanovisko k výkladu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím</u>	
<u>vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 202/2002 Sb. (dále jen „ZMS“)</u>	
čj.: 221/125 542/2002 – ref. JUDr. A. Drdová	26
<u>10. Metodika financování obcí pro rok 2003</u>	
Ref. J. Pejchalová, ing. J. Strnadová, ing. R. Kotrba	27
<u>11. Postup účtování o finančních prostředcích obdržенých na delší časové</u>	
<u>období než jeden kalendářní rok</u>	
ref. ing. J. Podhorský, ing. R. Kotrba	33

1. Stanovisko Ministerstva financí k problematice vlastnictví majetku příspěvkových organizací zřízených obcí a krajem

čj.: 124/43 515/2002 – ref. ing. R. Kotrba

Podle ustanovení § 27 odst. 2 písm. e) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, předává územní samosprávný celek své příspěvkové organizaci svůj majetek do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití. Současně ve zřizovací listině podle § 27 odst. 2 písm. f) vymezí majetková práva, která organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena.

Uplatnění výše uvedených ustanovení zákona č. 250/2000 Sb. vyvolalo v praxi značné nejasnosti v problematice možnosti vlastnit a nabývat majetek příspěvkovými organizacemi zřízenými územními samosprávnými celky. Tuto problematiku totiž zákon neřeší úplně a zcela jednoznačně.

Ministerstvo financí proto provedlo důkladný rozbor současného právního stavu, ze kterého vyplynulo, že příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem **mohou být a jsou vlastníky majetku**.

Příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem mohou být vlastníky majetku získaného

1. darem
2. děděním
3. na základě zákona (např. § 2 zákona č. 157/2000 Sb.)
4. na základě smluvních vztahů (např. z tržeb od zdravotních pojišťoven)
5. vlastní činností z vlastních zdrojů (např. z doplňkové činnosti).

Příspěvkové organizace zřízené obcí nebo krajem tedy používají majetek

- zřizovatele svěřený do správy,
- získaný na základě výpůjčky či jiného bezúplatného užívání,
- získaný na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy využívaný k doplňkové činnosti,
- vlastní.

Ve vlastnictví zřizovatele zůstává majetek, který vlastnil a předal jej příspěvkové organizaci do správy a k užívání na jím povolené aktivity. Jeho majetkem je rovněž ten, který pořídila sice příspěvková organizace, ale z účelových prostředků zřizovatele. U tohoto majetku zřizovatel vymezí ve zřizovací listině) majetková práva podle § 27 odst. 2 písm. f).

Vlastním majetkem příspěvkové organizace se staly práva, pohledávky a závazky, které jí byly do vlastnictví převedeny přímo zákonem; v jejím vlastnictví pak nadále zůstane i majetek z těchto zdrojů pořízený a dále i majetek získaný od cizích subjektů darem, dědictvím a majetek pořízený z vlastních zdrojů – např. zřizovatelem povolené doplňkové činnosti.

Podle ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, účetní jednotky, které hospodaří s majetkem územních samosprávných celků o něm účtují a odepisují jej v souladu s účetními metodami. Z § 28 zákona č. 563/1992 Sb. vyplývá, že účetní jednotky, které mají vlastnické nebo jiné právo k majetku, anebo které hospodaří s majetkem státu nebo s majetkem územně samosprávných celků, není-li dále stanoveno jinak, o něm účtují a odepisují v souladu s účetními metodami a jsou povinny sestavovat odpisový plán, na jehož podkladě provádějí odepisování majetku v průběhu jeho používání prostřednictvím účetních odpisů, přičemž se uvedený majetek odepisuje jen do výše jeho ocenění v účetnictví.

Pokud tedy územní samosprávný celek, jako zřizovatel, předal svůj majetek své příspěvkové organizaci do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití, tato příspěvková organizace hospodaří s majetkem územního samosprávného celku. To znamená, že o tomto majetku účtuje na příslušných účtech a odepisuje jej prostřednictvím účetních odpisů. Zřizovatel nesleduje tento majetek předaný do správy zřizované příspěvkové organizaci v žádné další své evidenci.

Způsob účtování a systém účetních odpisů je u příspěvkových organizací popsán tak, aby bylo zřejmé, jaké má příspěvková organizace povinnosti z hlediska evidence majetku. Pro daňové účely s ohledem na výše uvedené proto musí být majetek rozdělen na vlastní a cizí a se zohledněním příslušných ustanovení ZDP (např. § 29 odst. 1 a 2) pak příspěvková organizace může vlastní majetek využívaný k dosahování zdanitelných příjmů zdaňovaných v základu daně i daňově odepisovat. Příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky proto povedou analytickou evidenci dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku odděleně za majetek svěřený jim do užívání a majetek vlastní.

2. Účtování příjmů a výdajů na základě veřejnoprávní smlouvy

čj.: 124/3 880/2003 – ref. ing. R. Kotrba

V příloze č. 8 zákona o státním rozpočtu na rok 2003 (č. 579/2002 Sb.) jsou uvedeny finanční vztahy k rozpočtům obcí s rozšířenou působností a v nich i objem příspěvku na výkon státní správy obcí s rozšířenou působností. Tyto prostředky jsou obsahem souhrnného dotačního vztahu, uvolňují se ve formě měsíční zálohy ve výši 1/12 celoročního objemu a účtují se na příjmové položce 4112. Na této položce se musí objevit celá částka souhrnného dotačního vztahu za rok včetně příspěvku na výkon státní správy.

Podle ustanovení § 66a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), mohou obce s rozšířenou působností, jejichž obecní úřady vykonávají přenesenou působnost ve správním obvodu jednoho krajského úřadu, uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž bude obecní úřad jedné obce s rozšířenou působností vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro obecní úřad jiné obce (jiných obcí) s rozšířenou působností, která je účastníkem veřejnoprávní smlouvy.

Veřejnoprávní smlouva musí mimo jiné obsahovat určení rozsahu přenesené působnosti, kterou bude obec s rozšířenou působností vykonávat pro jinou obec s rozšířenou působností a také způsob úhrady nákladů spojených s tímto výkonem přenesené působnosti.

Jestliže je uzavřena podle výše uvedeného zákona veřejnoprávní smlouva, potom se úhrada nákladů spojených s touto smlouvou uskutečňuje prostřednictvím dotáčního vztahu mezi obcemi.

Obec, která předává část své působnosti ve výkonu státní správy, účtuje poskytnutí příslušného finančního příspěvku na položce 5321 – Neinvestiční dotace obcím, s využitím paragrafu 6171 – Činnost místní správy. Obec přijímající příspěvek účtuje na položce 4121 - Neinvestiční přijaté dotace od obcí.

3. Vracení nesprávně vyplacených dávek sociální péče č.j.: 373/130 336/2002 – ref. ing. Petrová

Stanovisko Ministerstva financí k postupu při vracení nesprávně vyplacených dávek sociální péče, vymoženého výživného a splátek bezúročných půjček, platnému od roku 2003 v návaznosti na zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů

V návaznosti na zrušení okresních úřadů k 31. 12. 2002 dochází také ke změnám v sociální oblasti. Na úseku sociálního zabezpečení realizovaného prostřednictvím územních orgánů se tyto změny dotýkají mimo jiné také oblastí:

- I. Výplaty dávek a vracení nesprávně vyplacených dávek sociální péče
- II. Vracení vymoženého výživného
- III. Poskytování a splácení bezúročných půjček občanům
- IV. Odpisu pohledávek obce

Podstatou změny na tomto úseku je to, že po zrušení okresních úřadů přechází působnost, respektive činnosti vykonávané dosud na okresních úřadech, s platností od 1. 1. 2003 na obce s rozšířenou působností. Přehled o tom, které dávky sociální péče budou po 1. 1. 2003 vypláceny obcemi s rozšířenou působností, Ministerstvo financí zaslalo dne 5. 11. 2002 pod č.j. 373/123 393/2002 na všechny okresní úřady, krajské úřady a Magistráty Praha, Plzeň, Brno, Ostrava. Tento přehled současně obsahuje i výčet dávek sociální péče vyplácených obcemi pověřenými a ostatními obcemi.

Pro zajištění efektivního a správného postupu při hospodaření s těmito prostředky jsme zpracovali následující podrobný popis problematiky, ve kterém uvádíme stručný přehled fungování nového způsobu financování platného od 1. 1. 2003 a to v členění podle jednotlivých druhů dávek sociální péče.

V návaznosti na zánik okresních úřadů upravený zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, a na dopady této skutečnosti do oblasti hospodaření s majetkem státu vydalo Ministerstvo financí na základě četných dotazů okresních úřadů metodické stanovisko k části stoosmnácté citovaného zákona, konkrétně bodu 3 pod č.j. 22/138 526/2002. V předkládaném materiálu jsou závěry tohoto metodického stanoviska použity.

I) Dávky sociální péče

Působnost

Zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů nastává také změna v sociální legislativě, a sice v tom, že veškeré dávky sociální péče od 1. 1. 2003 budou vypláceny obcemi. Tyto dávky představují nevratný transfer občanům.

Po zrušení okresních úřadů přechází s platností od 1. 1. 2003 působnost k výplatě dávek sociální péče dosud vyplácených okresními úřady na obce s rozšířenou působností. Dávky dosud vyplácené pověřenými a ostatními obcemi nedoznávají z hlediska působností k výplatě dávek žádné změny.

Přehled o tom, které dávky sociální péče budou po 1. 1. 2003 vypláceny obcemi s rozšířenou působností, obcemi pověřenými a ostatními obcemi zaslalo Ministerstvo financí dne 5. 11. 2002 pod č.j. 373/123393/2002 na všechny okresní úřady, krajské úřady a Magistráty Praha, Plzeň, Brno, Ostrava.

Finanční toky

Finanční zajištění dávek sociální péče, respektive zdroj tohoto finančního zajištění, zůstává v roce 2003 stejný jako dříve, jsou to prostředky státního rozpočtu. Podstatná změna při financování dávek sociální péče v roce 2003 se však promítne do finančních toků, tedy do způsobu jak se potřebné finanční prostředky státního rozpočtu dostanou do rozpočtů územních samosprávných celků a také do způsobu hospodaření s těmito prostředky.

Ve státním rozpočtu na rok 2003 je v rámci souhrnného vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů a obcí rozpočtována také dotace na dávky sociální péče vyplácené obcemi s rozšířenou působností (označené UZ 98272) a dotace na dávky sociální péče vyplácené pověřenými a ostatními obcemi (označené UZ 98072). Do rozpočtu jednotlivých Krajských úřadů a do rozpočtu Hl. m. Prahy budou dotace schválené ve státním rozpočtu v rámci finančních vztahů územních rozpočtů ke státnímu rozpočtu z úrovně Ministerstva financí uvolňovány globálně za úhrn dotací, pravděpodobně měsíčními zálohami. Krajské úřady následně převedou finanční prostředky do rozpočtů jednotlivých obcí.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu, které jsou rozpočtovány jako dotace na dávky sociální péče, jsou účelově určeny pouze na výplatu dávek sociální péče, jsou zúčtovatelné a podléhají finančnímu vypořádání se státním rozpočtem. Přidělené účelové znaky pro sledování výdajů na dávky sociální péče vyplácené jednotlivými typy obcí jsou uvedeny výše.

Postup při vrácení nesprávně vyplacených dávek

V případě, že obec, nebo nějaký jiný kontrolní orgán, zjistí nesprávnou výplatu dávky sociální péče, musí se nejprve určit, kdo nesprávnou výplatu dávky zavinil. Zda nesprávnou výplatu dávek zavinil orgán rozhodující o dávce, tedy některý obecní úřad (případ A) a to tím, že špatně vyhodnotil žadatelem poskytnuté údaje v žádosti o poskytnutí dávky, nebo občan-příjemce dávky (případ B) tím, že poskytl obci nesprávné nebo neúplné údaje ve své žádosti o dávku. Teprve na základě tohoto určení je možné stanovit postup pro vrácení prostředků zpět do státního rozpočtu, a sice následovně:

- A) pokud je nesprávná výplata dávky kvalifikována jako **porušení rozpočtové kázně**, pak se vrácení svěřených prostředků státního rozpočtu realizuje podle § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Na základě rozhodnutí místně příslušného Finančního úřadu obec tyto neoprávněně použité prostředky odvede a to na účet státního rozpočtu, který ve svém rozhodnutí stanoví Finanční úřad.
- B) pokud nesprávná výplata dávky není kvalifikována jako porušení rozpočtové kázně, ale **nesprávnou výplatu zavinil občan - příjemce dávky (např. uvedením nesprávných podkladů pro správní řízení)**, pak tuto dávku vrací občan - příjemce. Postup je uveden dále.

1. Samostatný popis si vyžaduje postup pro vrácení prostředků za nesprávně vyplacené dávky sociální péče zpět do státního rozpočtu v roce 2003, který vyplývá z ustanovení přechodných opatření zákona č. 320/2002 Sb. Ustanovení bodu 3. přechodných opatření zákona č. 320/2002 Sb. se týká pouze pohledávek za dávkami sociální péče, které do konce roku 2002 vyplácely okresní úřady, tedy těch dávek, které od 1. 1. 2003 jsou vypláceny obcemi s rozšířenou působností. V souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů při provádění spisové rozluky by měly být spisy, (zde správní rozhodnutí okresního úřadu týkající se oblasti dávek sociální péče) předány nástupnické organizaci, to je obcím s rozšířenou působností. Od 1. 1. 2003 bude s těmito předanými spisy nadále pracovat obec s rozšířenou působností. Z citovaného bodu 3. přechodných opatření zákona č. 320/2002 Sb. vyplývá, že :

a) územnímu samosprávnému celku budou patřit „výnosy“ z výkonů rozhodnutí, ale pouze z těch výkonů rozhodnutí, o kterých do 31. 12. 2002 rozhodl ještě okresní úřad a také výkon rozhodnutí před tímto termínem zahájil, nebo jej bude možné zahájit až po 1. 1. 2003,

b) v těch případech, kdy okresní úřad do 31. 12. 2002 ve správním řízení rozhodl o vrácení pohledávky státu a povinný občan dobrovolně svoji povinnost plní, tudíž okresní úřad nerozhodl o výkonu rozhodnutí, pak tento „výnos“ není příjmem územního samosprávného celku, a je nezbytné vrátit tuto pohledávku zpět do státního rozpočtu.

Protože k 31. 12. 2002 budou okresní úřady rušit veškeré účty (kromě účtů s předčíslem 6015 a 86), byl pro zajištění kontinuity plateb směřovaných na účty okresních úřadů po 1. 1. 2003 zřízen nástupnický příjmový účet Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen ÚZSVM) s matrikou ÚZSVM č.ú. 10014-4827021/0710. Na tento účet budou automaticky převáděny i platby zasílané na původní čísla příjmových účtů okresních úřadů (podrobný postup byl jednotlivým okresním úřadům sdělen dopisem Ministerstva financí č.j. 125/124289/2002 ze dne 2. 12. 2002).

Včasná a úplná informace všech známých dlužníků o novém způsobu provádění plateb ještě do konce roku 2002 by byla značně administrativně a časově náročná, a ani tak by nebylo možné vyloučit nejasnosti. Proto byl zvolen stávající způsob, tedy na straně dlužníků nic neměnit a ponechat možnost plateb na bývalá čísla účtů okresních úřadů a zařídit automatické přeměrování provedených plateb na nástupnický účet. Na tento nástupnický účet tedy budou směřovány i vrácené prostředky za nesprávně vyplacené dávky sociální péče, o jejichž vrácení rozhodl ve správním řízení výkonem rozhodnutí ještě okresní úřad – viz výše uvedený bod 1a), ale i vrácené prostředky za nesprávně vyplacené dávky v případě, že občan plní dobrovolně – viz bod 1b).

Jak bylo výše uvedeno, jsou příjmem územního samosprávného celku pouze výnosy z výkonu rozhodnutí uvedené výše pod bodem 1a). Bude však primárně na obci s rozšířenou působností, aby v návaznosti na převzetí příslušných spisových materiálů a jiných písemností v rámci spisové rozluky postupovala tak, aby tyto prostředky získala. Jednak musí mít přehled o těch případech, kterých se to týká (o výkonech rozhodnutí, o kterých ještě rozhodoval okresní úřad), pravidelně sledovat splácení těchto pohledávek povinnými na účty ÚZSVM a pravidelně (nejlépe měsíčně) od něj vyžadovat převod těchto přijatých prostředků z účtu ÚZSVM na svůj příjmový účet.

Výše uvedený postup se samozřejmě netýká pohledávek státu, přijatých na nástupnický účet ve smyslu výše uvedeného bodu 1b), tedy v případě, kdy občan splácí svůj dluh dobrovolně. Tyto přijaté prostředky na účet ÚZSVM, tj vrácené prostředky za nesprávně vyplacené dávky sociální péče z minulých let, na tomto účtu nezůstanou, vrácené prostředky predisponuje ÚZSVM na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (vrácené dávky).

Popsaný způsob převodu prostředků z účtu ÚZSVM na účty obcí s rozšířenou působností by neměl trvat dlouho, měl by být pouze přechodný. Příslušná obec s rozšířenou působností by měla ve svém vlastním zájmu co nejdříve po převzetí agendy zajistit u těch občanů, kteří jsou povinni vracet dávky, přeměrování jejich plateb již přímo na svůj účet. To se vztahuje na prostředky uvedené pod bodem 1a) i 1b) s tím rozdílem, že získané prostředky uvedené pod bodem 1a) zůstanou jako výnos dotčené obci s rozšířenou působností a prostředky uvedené pod bodem 1b) odvede obec na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (vrácené dávky).

2. Vracení prostředků za nesprávně vyplacené dávky sociální péče z viny občana-příjemce dávky, o jejichž přiznání rozhodla obec (před 1. 1. 2003 to byly pouze obce

pověřené a ostatní a po 1. 1. 2003 i obce s rozšířenou působností) nedoznává žádné podstatné změny.

Vrácení těchto prostředků je obecně realizováno na základě správního rozhodnutí toho orgánu, který původně rozhodl i o přiznání dávky sociální péče. Ve smyslu tohoto rozhodnutí vrátí občan-příjemce dávky prostředky za nesprávně vyplacené dávky nejprve tomu orgánu, který mu dávku vyplatil, tedy do rozpočtu příslušné obce. Obec pak neprodleně odvede občanem vrácené prostředky zpět do rozpočtu místně příslušného Krajského úřadu, a to včetně "avíza" s uvedením důvodu platby (vrácené dávky). V tomto případě musí ještě Krajský úřad vrácené finanční prostředky časově rozlišit, (viz § 21 zákona č. 218/2000 Sb.). Je totiž třeba rozlišovat vrácení prostředků za dávky vyplacené v běžném rozpočtovém roce a vrácení finančních prostředků za dávky vyplacené v letech minulých, a to takto:

- a) V případě vrácení prostředků za dávky vyplacené v běžném roce přijme obec tyto prostředky zpět do svého rozpočtu, nikam dál je neodvádí, může je opět použít v běžném rozpočtovém roce na stejný účel, tedy pouze k financování dávek sociální péče vyplácených obcemi. O těchto vrácených prostředcích v běžném rozpočtovém roce se u obcí účtuje jako o kompenzační operaci s mínusem na výdajovou položku 5410 – Sociální dávky a na příslušném dávkovém pododdílu, zde je možnost pouze pododdíl 417, 418 a 419. Celkovou dotaci na dávky sociální péče vypořádá obec za příslušný rozpočtový rok s Krajským úřadem v jím stanovených termínech.
- b) V případě vrácení prostředků za nesprávně vyplacené dávky v minulých letech je částka vrácená občanem na účet obce zaúčtována na příjmovou položku 2229 - Ostatní přijaté vratky transferů j.n., a na dávkový pododdíl 417, nebo 418, nebo 419. Následně pak, když obec odvede tyto občanem vrácené prostředky do rozpočtu příslušného Krajského úřadu, účtuje o tom minusovým zápisem a opět o tom účtuje na výše uvedeném místě rozpočtové skladby. Příslušný Krajský úřad přijme tyto prostředky od obce na příjmové položce 2229 - Ostatní přijaté vratky transferů j.n., a na dávkových pododdílech podle druhu vrácené dávky, tedy 417, nebo 418, nebo 419. Jednou za měsíc odvede příslušný Krajský úřad vymožené prostředky za nesprávně vyplacené dávky sociální péče z minulých let zpět do státního rozpočtu, a to na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby. O tomto odvodu opět účtuje minusovým zápisem a opět o tom účtuje na výše uvedeném místě.

II. Vrácení vymoženého výživného

Působnost

Výživné není peněžním transferem poskytnutým z prostředků státního rozpočtu, jedná se o klasické výživné na dítě, stanovené povinnému občanovi soudním rozhodnutím.

Pokud však osoba povinná výživou k dítěti výživné neplatí, pak k zajištění výživy dítěte poskytne okresní úřad dítěti dočasně dávku sociální péče podle § 5 zákona č. 482/1991 Sb. - příspěvek na výživu dítěte. Výše této nárokové dávky je dána výší stanoveného výživného, nejvýše však ve výši rozdílu mezi příjmem dítěte a jeho životním minimem. V této souvislosti je vhodné zmínit se také o možnosti přiznat dávku státní sociální podpory a sice „příspěvek na úhradu potřeb dítěte“ .

Ustanovení, na jejichž základě úřady (do 31. 12. 2002 okresní úřad) vymáhají výživné od osob povinných jsou následující:

a) v případě vyplácení příspěvku na výživu dítěte podle § 5 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, stanoví **§ 102 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině**, že jestliže orgán stanovený zvláštním předpisem poskytl příspěvek na výživu a výživné bylo určeno soudním rozhodnutím, přechází na něj nárok toho, jenž je z rozhodnutí oprávněn, a to až do výše poskytnutého příspěvku. Od 1. 1. 2003 je tímto orgánem obec s rozšířenou působností.

b) u dětí v pěstounské a předpěstounské péči stanoví **§ 45d odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině**, že nárok na výživné určené rozhodnutím soudu na dítě, jemuž náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zvláštního právního předpisu, přechází na stát. Je-li výživné vyšší než příspěvek na úhradu potřeb dítěte, náleží dítěti rozdíl mezi výživným a příspěvkem, přičemž tento rozdíl se vyplácí pěstounovi. Podle odst. 2 téhož zákonného ustanovení pak soud uloží rodičům, popřípadě jiným fyzickým osobám povinným poskytovat výživné dítěti, aby toto výživné poukazovaly orgánu, který je příslušný k vyplácení příspěvku na úhradu potřeb dítěte. Od 1. 1. 2003 je tímto orgánem obec s rozšířenou působností.

Finanční toky

Výživné, jako opakující se peněžité plnění bylo dítěti přiznáno soudem, ale nárok na toto opakující se peněžité plnění podle speciálního zákona (§ 45d a 102 zákona o rodině) přechází na obec s rozšířenou působností v návaznosti na realizované plnění poskytnuté na základě správního rozhodnutí (příspěvek na výživu a příspěvek na úhradu potřeb dítěte). Proto příslušný orgán vymáhá výživné od osob povinných výživou. Toto vymožené výživné přijme obec s rozšířenou působností na svůj účet a s přijatým vymoženým výživným naloží následovně:

- a) až do výše poskytnuté dávky sociální péče „příspěvek na výživu dítěte“, nebo dávky státní sociální podpory „příspěvek na úhradu potřeb dítěte je toto výživné vráceno zpět do státního rozpočtu,
- b) v případě, že vymožené výživné je vyšší než poskytnutá dávka, je rozdíl zaslán dítěti, resp. pěstounovi.

Vracení vymoženého výživného zpět do státního rozpočtu

Pro vracení vymoženého výživného platí obdobný postup jako pro vracení prostředků za nesprávně vyplacené dávky sociální péče. Veřejnoprávní charakter u takovýchto pohledávek zůstává zachován i přes skutečnost, že byly založeny rozhodnutím soudu a že i výkon tohoto rozhodnutí provádí soud.

I v tomto případě je nutné rozlišit postup pro případ, kdy:

1. O vracení výživného bylo rozhodnuto ještě okresním úřadem. Pro úplnost znovu opakujeme to, co již je uvedeno výše v souvislosti s vracením dávek sociální péče, a sice v návaznosti na citovaný bod 3. přechodných opatření zákona č. 320/2002 Sb., z nichž vyplývá, že:

a) územnímu samosprávnému celku budou patřit „výnosy“ z výkonů rozhodnutí, ale pouze z těch výkonů rozhodnutí u kterých do 31. 12. 2002 výkon rozhodnutí založil ještě okresní úřad a výkon rozhodnutí před tímto termínem byl zahájen, nebo jej bude možné zahájit až po 1. 1. 2003.

b) v ostatních případech, tedy tehdy když povinný dobrovolně svoji povinnost plní, pak tento „výnos“ není příjmem územního samosprávného celku, a je nezbytné vrátit tuto pohledávku zpět do státního rozpočtu.

Protože k 31. 12. 2002 budou okresní úřady rušit veškeré účty (kromě účtů s předčísly 6015 a 86), byl pro zajištění kontinuity plateb směřovaných na účty okresních úřadů po 1. 1. 2003 zřízen nástupnický příjmový účet s matrikou ÚZSVM číslo účtu 10014-4827021/0710. Na tento účet budou automaticky převáděny i platby zasílané na původní čísla příjmových účtů okresních úřadů.

Na tento nástupnický účet tedy budou směřovány také platby vymoženého výživného, a to jak ty platby které založil výkonem rozhodnutí ještě okresní úřad – viz výše uvedený bod 1a), ale také vrácené prostředky vymoženého výživného v případě, že občan plní dobrovolně – viz bod 1b).

Příjmem územního samosprávného celku pouze výnosy z výkonu rozhodnutí uvedené výše pod bodem 1a). Bude však primárně záležet na obci s rozšířenou působností, aby v návaznosti na převzetí příslušných spisových materiálů a jiných písemností v rámci spisové rozluky postupovala tak, aby tyto prostředky získala. Konkrétně to znamená, že jednak musí mít přehled o těch případech, kterých se to týká, pravidelně sledovat vrácení výživného na účty ÚZSVM a pravidelně (nejlépe měsíčně) od něj vyžadovat převod těchto přijatých prostředků z účtu ÚZSVM na svůj příjmový účet.

Výše uvedený postup se samozřejmě netýká pohledávek státu, přijatých na nástupnický účet ve smyslu výše uvedeného bodu 1b), tedy v případě, kdy občan vrací vymožené výživné dobrovolně. Tyto přijaté prostředky na účet ÚZSVM, tj vymožené výživné, na tomto účtu nezůstanou, vrácené prostředky předisponuje ÚZSVM na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (vymožené výživné).

Popsaný způsob převodu prostředků z účtu ÚZSVM na účty obcí s rozšířenou působností by neměl trvat dlouho, měl by být pouze přechodný. Příslušná obec s rozšířenou působností by měla ve svém vlastním zájmu co nejdříve po převzetí agendy zajistit u těch občanů, kteří jsou povinni vracet výživné, přesměrování jejich plateb již přímo na svůj účet. To se vztahuje na prostředky uvedené pod bodem 1a) i 1b) s tím rozdílem, že získané prostředky uvedené pod bodem 1a) zůstanou jako výnos dotčené obci s rozšířenou působností a prostředky uvedené pod bodem 1b) odvede obec na příjmový účet státního rozpočtu č. 772 5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (vymožené výživné).

2. O vrácení výživného bylo rozhodnuto po 1. 1. 2003 již obcí s rozšířenou působností

Výživné od osob povinných výživou k dítěti bude vymáhat obec s rozšířenou působností. Vymožené výživné přime obec na svůj účet a rozpočtově jej zatřídí na příjmovou položku 2324 – Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady a na § 4329 – Ostatní sociální péče

a pomoc dětem a mládeži. Tu část vymoženého výživného, která patří státnímu rozpočtu následně vrátí obec s rozšířenou působností na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (vymožené výživné). Vrácení vymoženého výživného je potřeba realizovat okamžitě, respektive minimálně jednou za měsíc, ale vždy v dotčeném rozpočtovém roce. O vráceném výživném se účtuje jako o kompenzační operaci s minusem na příjmové položce 2324 – Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady a na § 4329 – Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži.

III. Poskytování bezúročných půjček a jejich splátky

Působnost

Bezúročné sociální půjčky poskytované občanům podle ustanovení § 73 zákona č. 100/1988 Sb. na základě kterého byla s občanem uzavřena smlouva ve smyslu § 57 a 58 vyhlášky č. 182/1991 Sb., jsou po 1. 1. 2003 poskytovány obcí s rozšířenou působností. Tyto půjčky nejsou nárokové, obec je tedy může poskytnout, ale také nemusí.

Citovaná ustanovení vyhlášky č. 182/1991 Sb. stanovují formu, podmínky a lhůty splatnosti, výše splátek. Předpokládá se rovněž, že poskytovatel půjčky důkladně prověří i majetkové poměry žadatele, aby byla půjčka návratná.

Finanční toky

Do konce roku 2002 byly bezúročné sociální půjčky občanům poskytovány z prostředků státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtů okresních úřadů, a proto splátky těchto půjček se musí vrátit zpět do státního rozpočtu.

Zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů nastává také změna v sociální legislativě na úseku poskytování bezúročných půjček, od 1. 1. 2003 bude moci bezúročné půjčky poskytovat občanům obec s rozšířenou působností, a to z vlastních finančních zdrojů. Splátky půjček pak budou příjmem obcí s rozšířenou působností.

Výdaje na poskytování bezúročných půjček jsou podle rozpočtové skladby zařazeny na položku 5660 - Neinvestiční půjčky obyvatelstvu, v případě investičních půjček pak položku 6460 - Investiční půjčky obyvatelstvu. Pro splátky takto poskytnutých půjček má rozpočtová skladba položku 2460 - Splátky půjček od obyvatelstva. Z hlediska funkčního třídění je třeba poskytnuté půjčky sledovat na příslušném paragrafu oddílu 43 - Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti v závislosti na tom, komu konkrétně je půjčka poskytnuta.

Splátky půjček

Pro vrácení splátek půjček platí obdobný postup jako pro vrácení prostředků za nesprávně vyplacené dávky sociální péče a vymoženého výživného. I v tomto případě je nutné rozlišit postup pro případ, kdy:

1. O splátkách půjček bylo rozhodnuto ještě okresním úřadem, pak v návaznosti na citovaný bod 3. přechodných opatření zákona č. 320/2002 Sb. vyplývá, že :

- a) územnímu samosprávnému celku budou patřit „výnosy“ z výkonů rozhodnutí, ale pouze z těch výkonů rozhodnutí u kterých do 31. 12. 2002 výkon rozhodnutí založil ještě okresní úřad a výkon rozhodnutí před tímto termínem byl zahájen, nebo jej bude možné zahájit až po 1. 1. 2003.
- b) v ostatních případech, tedy tehdy když povinný dobrovolně svoji povinnost plní, pak tento „výnos“ není příjmem územního samosprávného celku, a je nezbytné vrátit tuto pohledávku zpět do státního rozpočtu.

Protože k 31. 12. 2002 budou okresní úřady rušit veškeré účty (kromě účtů s předčísly 6015 a 86), byl pro zajištění kontinuity plateb směřovaných na účty okresních úřadů po 1. 1. 2003 zřízen nástupnický příjmový účet s matrikou ÚZSVM č.ú. 10014-4827021/0710. Na tento účet budou automaticky převáděny i platby zasílané na původní čísla příjmových účtů okresních úřadů.

Na tento nástupnický účet budou směřovány také splátky půjček, a to jak ty splátky, u kterých výkon rozhodnutí založil ještě okresní úřad – viz výše uvedený bod 1a), ale také splátky půjček v případě, že občan splácí dobrovolně – viz bod 1b).

Příjmem územního samosprávného celku budou pouze výnosy z výkonu rozhodnutí uvedené výše pod bodem 1a). Bude však primárně záležet na obci s rozšířenou působností, aby v návaznosti na převzetí příslušných spisových materiálů a jiných písemností v rámci spisové rozluky postupovala tak, aby tyto prostředky získala. Konkrétně to znamená, že jednak musí mít přehled o těch případech kterých se to týká, pravidelně sledovat splácení půjček na účty ÚZSVM a pravidelně (nejlépe měsíčně) vyžadovat od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových převod těchto přijatých prostředků z účtu ÚZSVM na svůj příjmový účet.

Výše uvedený postup se samozřejmě netýká pohledávek státu, přijatých na nástupnický účet ve smyslu výše uvedeného bodu 1b), tedy v případě, kdy občan splácí půjčku dobrovolně. Tyto přijaté prostředky na účet ÚZSVM, tj splátky půjček, na tomto účtu nezůstanou, vrácené prostředky předisponuje ÚZSVM na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (splátky půjček).

Popsaný způsob převodu prostředků z účtu ÚZSVM na účty obcí s rozšířenou působností by neměl trvat dlouho, měl by být pouze přechodný. Příslušná obec s rozšířenou působností by měla ve svém vlastním zájmu co nejdříve po převzetí agendy zajistit u těch občanů, kteří jsou povinni splácet půjčku, přesměrování jejich plateb již přímo na svůj účet. To se vztahuje na prostředky uvedené pod bodem 1a) i 1b) s tím rozdílem, že získané prostředky uvedené pod bodem 1a) zůstanou jako výnos dotčené obci s rozšířenou působností a prostředky uvedené pod bodem 1b) odvede obec na příjmový účet státního rozpočtu č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby (splátka půjčky).

2. Půjčka byla poskytnuta obcí s rozšířenou působností a také o splátkách těchto půjček již rozhodla obec.

Splátky půjček vymáhá a přijímá tato obec s rozšířenou působností na svůj příjmový účet, tyto prostředky si ponechá.

IV. Odpis pohledávky obce

Způsob jak postupovat při odpisu pohledávky obce byl již řešen spisem MF č.j. 373/79792/2001 a byl zveřejněn ve „Zprávách MF pro finanční orgány okresních úřadů a obcí“ č. 5/2001.

V případě nesprávně vyplacených dávek sociální péče obcemi, kdy nesprávnou výplatu dávky zaviní občan - příjemce dávky, např. přiznáním nesprávné výše příjmů, či z jiných důvodů, musí orgán, který o dávce rozhodoval a dávku přiznal, vymáhat od občana dlužné prostředky zpět. Pokud dávku sociální péče přiznávala obec, musí od občana vymožené prostředky za nesprávně vyplacené dávky sociální péče vymáhat obec a následně je odvést zpět do státního rozpočtu na příjmový účet č. 772-5921001/0710, variabilní symbol 9, včetně zaslání avíza na MF - odbor 20, s uvedením důvodu platby – viz podrobný popis výše pod bodem I).

V případě, že orgán (obec), který dávku přiznal a vyplatil, nemůže nesprávně vyplacenou dávku z viny občana od tohoto občana vymoci, teprve tehdy lze otevřít otázku případné možnosti "odpisu" pohledávky obce. Důrazně však upozorňujeme, že pojem "odpis" pohledávky je pojem z předpisů o účetnictví, nikoliv pojem z předpisů o hospodaření s majetkem. Před vlastním provedením (zaúčtováním) odpisu je nezbytné mít podklad k možnosti odpis zaúčtovat, v podstatě rozhodnutí oprávněného orgánu o tom, že je možné s nedobytnou pohledávkou obce takto naložit.

Pokud se jedná o přeplatky dávek sociální péče **poskytovaných obcemi**, musí být pro objasnění celé problematiky „odpisu“ pohledávek nejprve specifikován finanční zdroj pro výplatu těchto dávek. Do rozpočtů obcí se potřebné finanční prostředky na výplatu dávek sociální péče převádějí prostřednictvím příslušných Krajských úřadů, a to formou účelové dotace ze státního rozpočtu, která podléhá finančnímu zúčtování. Avšak v okamžiku, kdy obec účelovou dotací ze státního rozpočtu na svůj účet přijme, se již nejedná o prostředky státního rozpočtu, ale jedná se o finanční prostředky obce (viz odst. 1 písm. g § 7 zákona č. 250/2000 Sb.).

Současně jsou však zákonem o státním rozpočtu na konkrétní rozpočtový rok také stanovena kritéria pro užití těchto **účelových prostředků** na výplatu dávek sociální péče a povinnost jejich zúčtování a finančního vypořádání – to znamená povinnost prostředky nevyužité ke stanovenému účelu vrátit zpět do státního rozpočtu. Jestliže obec nevyužije k úhradě dávek v rozpočtovém roce celou částku účelové dotace, vrací nevyužité prostředky zpět do státního rozpočtu při finančním vypořádání se státním rozpočtem za běžný rozpočtový rok. Na stejném principu se uplatňuje též povinnost vrátit účelové prostředky

použité v minulých letech, jejichž nesprávnost použití, nebo poskytnutí v nesprávné výši, byly zjištěny následně kontrolou.

V případě, že obec zjistí přeplatek na dávce sociální péče zaviněný občanem, jemuž byla dávka sociální péče vyplacena, je obec povinna vůči tomuto občanovi využít všech zákonných prostředků k vrácení přeplatku. Pouze v situaci, že obec všech těchto zákonem stanovených prostředků využije a shledá, že pohledávka za tímto občanem je přesto nedobytná, postupuje podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (popř. podle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů). Podle příslušných ustanovení těchto právních předpisů obec může rozhodnout o prominutí dotčené pohledávky a následně tuto pohledávku v účetnictví odepsat. Podkladem pro rozhodnutí obce o prominutí pohledávky musí být veškeré doklady, ze kterých nedobytnost pohledávky jednoznačně vyplývá a tyto doklady musí být u obce uloženy po dobu stanovenou jako lhůta pro uložení písemností týkajících se sociální péče. Pouze v tomto případě obec nebude vracet do státního rozpočtu přeplatek na dávce sociální péče.

Pokud však obec rozhodne o prominutí pohledávky za občanem, aniž by předtím využila všechny zákonem stanovené prostředky k vrácení přeplatku na dávce sociální péče, je povinna vrátit do státního rozpočtu finanční částku rovnající se tomuto přeplatku ze svých prostředků. Pokud by tyto finanční prostředky do státního rozpočtu nevrátila, dopustila by se porušení rozpočtové kázně ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů.

4. Jednorázová náhrada podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb. čj.: 10/2046/2003/68IK – ref. ing. R. Kotrba

Nařízení vlády č. 165/1997 Sb., o vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem je i nadále v platnosti a ve státním rozpočtu na rok 2003 jsou na vyplacení náhrad vyhrazeny finanční prostředky v kapitole Všeobecná pokladní správa.

Žádosti o refundace vyplacených náhrad se podávají přímo na Ministerstvo financí, odbor 12 – financování územních rozpočtů.

Vzhledem k ukončení činnosti okresních úřadů k 31. prosince 2002, došlo k novele zákona č. 218/2000 Sb., (rozpočtová pravidla), konkrétně ustanovení § 19 odst 2 a dotace ze státního rozpočtu do rozpočtů obcí se poskytují prostřednictvím krajů, v jejichž obvodu leží příslušné obce, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak. Finanční prostředky refundace budou proto obci poukázány prostřednictvím rozpočtu příslušného kraje.

Zařazení podle rozpočtové skladby je stejné jako doposud, tedy položka 5422 – Náhrady povahy rehabilitací, § 4193 – Dávky a odškodnění válečným veteránům a perzekvovaným osobám.

5. Výklad ustanovení § 60a zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů
č.j.: 221/7 091/2002 – ref. JUDr. Renata Vilhelmová

1. Podle § 60a zákona č. 219/2000 Sb. v platném znění (dále jen ZMS) se převede pozemek tvořící jeden funkční celek s vybranými objekty (bytovým domem, rodinným domem, atd.). Pro účely § 60a ZMS při vymezení pojmu „pozemek tvořící jeden funkční celek“ by se mělo vycházet z funkce, účelu daného pozemku. Tzn. že kromě pozemku zastavěného např. bytovým domem by se jednalo i o další plochy bezprostředně navazující na tento zastavěný pozemek a související s provozem přísl. objektu. Předmětem převodu by mohly tedy být i pozemky, na kterých jsou umístěny nádoby pro odpad, klepadla patřící k objektu, předzahrádka, přístup. cesta k objektu, garážím apod. Měly by však tvořit souvislý celek bez přerušení (např. veřejnou komunikací).

Pokud by však v dané záležitosti vznikl spor (je skutečností, že pojem „pozemek tvořící se stavbou jeden funkční celek“ je používán i v jiných právních předpisech, ale nikde není přesně definován, a je tedy předmětem výkladu), zřejmě by přicházelo v úvahu jeho řešení pouze soudní cestou.

2. Ustanovení § 60a ZMS používá pojmu „rodinný dům a jeho příslušenství“. Příslušenství rodinného domu není v žádném právním předpise výslovně definováno. Je proto třeba vycházet z ust. § 121 odst.1 občanského zákoníku.

3. Předpokládáme, že uváděné „chráněné území“ je „zvlášť chráněné území“ ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb. Ust. § 60a ZMS dopadá i na státní pozemky pod bytovými domy, které se nacházejí ve zvlášť chráněném území a se kterými je příslušná hospodařit organizační složka státu či státní organizace v režimu ZMS (ta však jen tehdy, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak). V této souvislosti uvádím, že podle § 13 odst. 1 zákona č. 290/2002 Sb. dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. dnem 1.7.2002) přísluší Agentuře ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „Agentura“) hospodařit s pozemky, se kterými k tomuto dni byly příslušné hospodařit okresní úřady a které jsou alespoň zčásti součástí zvláště chráněného území vyhlášeného podle zvláštního právního předpisu. Na Agenturu (která je organizační složkou státu), současně přecházejí práva a závazky s tímto majetkem související. Tj. i povinnost postupovat podle § 60a ZMS. Podmínka schvalování smluv dle § 60a ZMS v případě Ministerstva životního prostředí (§ 22 odst. 5 ZSM) odpadla v důsledku přijetí novely ZSM provedené zákonem č. 202/2002 Sb.

4. ZMS je obecnou normou upravující hospodaření s majetkem státu a na státní podniky v likvidaci, které se dosud řídí zákonem č. 111/1990 Sb., se sice vztahuje, ale pouze v omezené míře, a to jen pokud se jedná o obecné povinnosti jím stanovené. Tyto státní podniky v likvidaci se při nakládání s majetkem státu řídí přednostně zvláštními právními předpisy upravujícími jejich likvidaci, tedy mj. i ustanovením § 47b zákona č. 92/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Režim likvidace státních podniků je ve vztahu k obecným podmínkám nakládání s majetkem státu stanoveným ZMS režimem zvláštním, a to zejména co do volby konkrétních dispozic (mají směřovat ke zpeněžení majetku a k uspokojení věřitelů). Ust. § 47b zák. č. 92/1991 Sb. znamená výslovnou preferenci konkrétního způsobu naložení s majetkem státu (zpeněžení veřejnou dražbou). Jiným způsobem naložení s majetkem státu by bylo možné naložit pouze se souhlasem Ministerstva financí dle cit. ustanovení. Z uvedeného tedy vyplývá, že státní podnik v likvidaci, na který se dosud vztahuje zák. č. 111/1990 Sb., resp. jeho likvidátor může sice provést darování podle § 60a ZMS, ale jedině při respektování priority účelu probíhající likvidace, a po té, kdy k této dispozici dalo Ministerstvo financí souhlas podle § 47b zák. č. 92/1991 Sb. V tomto smyslu tedy likvidátor státního podniku k darování státních pozemků dle cit. § 60a ZMS není povinen.

ZMS, tedy ani jeho ust. § 60a, se nevztahuje na státní podniky a organizace uvedené v platné podobě § 54 odst. 1 věta čtvrtá. Hospodaření zde uvedených státních organizací upravují zvláštní právní předpisy.

Pokud se jedná o státní podniky v konkurzu, správce konkurzní podstaty při dispozicích s majetkem státu postupuje v souladu se zákonem o konkurzu a vyrovnání. Ustanovením § 60a ZMS není tedy vázán.

5. Pozemkový fond ČR se při správě majetku státu řídí ZMS pouze v omezeném rozsahu – viz § 2 odst. 2 ZMS. Při dispozicích s majetkem státu, který má ve správě, se Pozemkový fond ČR neřídí ZMS, tedy ani jeho ust. § 60a, ale řídí se zvláštními právními předpisy, tj. zákonem č. 229/1991 Sb., zákonem č. 569/1991 Sb., zákonem č. 95/1999 Sb., vše v platném znění.

6. V případě, že by bytové družstvo nesouhlasilo s vymezením rozsahu pozemku převáděného podle § 60a ZMS, a nedošlo by k dohodě zainteresovaných stran, pak jediné možné řešení by bylo obrátit se v dané věci na soud.

7. Pokud pozemek zastavěný bytovým domem či garáží je ve vlastnictví nestátního subjektu, nelze jeho převod řešit postupem podle § 60a ZMS, neboť není splněna základní podmínka, a to že se jedná o pozemek ve vlastnictví státu. Dispozice s předmětným pozemkem je tedy výlučně věcí vlastníka pozemku, např. restituenta.

8. ZMS v ustanovení § 60a odst. 1 výslovně neřeší převod pozemku v případě rozestavěné stavby ve vlastnictví bytového družstva, která by měla být po dokončení bytovým domem. S ohledem na dikci zákona, který operuje pouze s pojmem bytový dům, lze mít za to, že zákonodárce měl na mysli dokončenou stavbu - bytový dům, který je ve vlastnictví bytového družstva. U rozestavěné stavby (je také otázkou, z jakých důvodů nebyla dosud dokončena a zda vůbec bude dokončena a zda bude dále splněna i podmínka vlastnictví bytového družstva), nelze totiž vyloučit změnu jejího charakteru, tj. zda tato stavba bude zkolaudována jako bytový dům. Vzhledem k uvedenému nevidím právní důvod pro převod pozemku do té

doby, než bude rozestavěná stavba, která by měla být po dokončení bytovým domem, jako taková dokončena.

9. K dopisu Okresního úřadu Kladno ze dne 4.1.2002: Podle § 59 odst. 1 ZMS se dnem 1.1.2001 dosavadní vztahy trvalého užívání podle § 70 hospodářského zákoníku změnilly ze zákona na výpůjčku na dobu určitou 3 let. Podle čl. IV bod 1 zák. č. 229/2001Sb., který nabyl účinnosti dnem 30.6.2001, se dosavadní vztahy trvalého užívání, které se nezměnily na výpůjčku podle § 59 odst. 1 ZMS, změnilly ze zákona dnem 30.6.2001 na výpůjčku na dobu určitou v trvání do 1.1.2004 (týkalo se vztahů trvalého užívání, na které dopadala zákonem č. 229/2001 Sb. zrušená ustanovení § 59 odst. 4 ZMS změnilly ze zákona, a § 879c a násl. zák. č. 40/1964 Sb. ve znění zák. č. 103/2000 Sb.).

Ministerstvu financí nepřísluší výklad předpisů týkajících se zápisů do katastru nemovitostí. Ust. § 86d vyhl. č. 190/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 163/2001 Sb., která nabyla účinnosti dnem 1.6.2001, upravuje zápis přeměny některých užívacích vztahů. Odstavec 8 cit. § 86d má zřejmě vztah ke zrušenému odstavci 4 § 59 ZMS a zrušenému § 879c zák. č. 40/1964 Sb. ve znění zák. č. 103/2000 Sb., který nabyl účinnosti dnem 1.7.2000. Podle odstavce 4 cit. § 879c mělo právo trvalého užívání zaniknout ze zákona uplynutím lhůty jednoho roku ode dne účinnosti tohoto zákona, pokud nedošlo ke změně tohoto práva ve vlastnictví při splnění podmínek (mj. i žádost právnické osoby o změnu uvedeného práva ve vlastnictví) zde stanovených. Listinami ve smyslu cit. § 86d odst. 8 byla tedy zřejmě míněna předmětná žádost a další podklady předkládané okresním úřadem katastrálnímu úřadu k zápisu do katastru nemovitostí.

Obecně však v každém případě platí, že pokud dochází k zániku, resp. změně právního vztahu přímo ze zákona (bez dalších podmínek stanovených k tomu zákonem), pak nelze relevantně uzavírat v této věci dohodu.

6. Výklad zákona č. 250/2000 Sb.

čj.: 124/103 902/2002 – ref. Mgr. Peterová

K žádosti o stanovisko k použití rezervního fondu příspěvkové organizace a z čeho má uhradit příspěvková organizace odvody ke mzdám v případě použití fondu odměn, sdělujeme:

Podle ustanovení § 30 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, používá příspěvková organizace k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně a k úhradě své ztráty za předchozí léta.

Dalším rozvojem činnosti příspěvkové organizace je v podstatě rozvoj veškeré neinvestiční činnosti příspěvkové organizace, pro kterou byla tato organizace zřízena. V tomto smyslu lze odpovědět kladně na dotaz, zda lze z rezervního fondu provádět úhradu

energií a nákup učebnic. Výdaje na služební cesty ředitele příspěvkové organizace mohou být z rezervního fondu hrazeny pouze v případě, že tyto služební cesty byly schváleny zřizovatelem. Oprava a údržba nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost se hradí z provozních nákladů, z rezervního fondu a ve výjimečných případech z investičního fondu. Na opravu a údržbu movitého majetku mohou být použity finanční prostředky z provozních nákladů i z rezervního fondu.

Fond odměn příspěvkové organizace lze použít koncem roku na případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle nařízení vlády č.447/2000 Sb. Povinné odvody k těmto prostředkům na platy hradí příspěvková organizace z provozních nákladů.

7. Sdělení k roční účetní uzávěrce a k předkládání údajů roční účetní závěrky za rok 2002 u okresních úřadů, organizačních složek státu a příspěvkových organizací jimi zřizovaných
čj. 283/130 570/2002 – ref. Ing. Eminger

Ministerstvo financí podle § 4 odst. 2 zákona č.563/1991 Sb., o účetnictví a podle § 20 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), stanoví následující postup při roční účetní uzávěrce a při předkládání údajů roční účetní závěrky za rok 2002 pro okresní úřady, organizační složky státu a příspěvkové organizace jimi zřizované.

Oddíl I - Okresní úřady a organizační složky státu jimi zřizované

A. Závěrečné účtování

Před sestavením ročních účetních výkazů je nutno zaúčtovat všechny účetní případy, týkající se roku 2002.

Jde zejména o všechny účetní případy podle výpisů z účtů u peněžního ústavu, dále je nutno zaúčtovat spotřebu materiálových zásob za rok 2002 v souladu s variantou A nebo B způsobu účtování zásob, rozdílly zjištěné při inventarizaci majetku a závazků, vyúčtovat zálohy poskytnuté podle paragrafů 49, 52 a 67 zákona č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, údaje ze zúčtovacích a výplatních listin sestavených za prosinec 2002.

Zůstatky účtů 201 – Financování výdajů organizačních složek státu, 203 – Poskytnuté dotace příspěvkovým organizacím, 204 – Poskytnuté dotace ostatním subjektům, 221 – Limity výdajů, 223 – Bankovní účty k limitům organizačních složek státu a účty účtové třídy 4 – Náklady organizačních složek státu se převedou na účet 964 – Saldo výdajů a nákladů.

Zůstatky účtů 205 – Vyúčtování rozpočtových příjmů z běžné činnosti organizačních složek státu, 206 – Vyúčtování rozpočtových příjmů z finančního majetku a 235 – Příjmový účet se převedou na účet 965 – Saldo příjmů a výnosů.

Pokud organizační složka státu provozuje závodní stravování (viz § 45 odst. 5 a § 69 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, zjistí hospodářský výsledek této činnosti po převodu účtů účtové třídy 5 – Náklady územních samosprávných celků vynaložené na hospodářskou činnost a účtové třídy 6 – Výnosy z hospodářské činnosti územních samosprávných celků na účet 963 – Účet hospodářského výsledku. V účtové třídě 5 se v tomto případě promítají pouze náklady na spotřebované potraviny a v účtové třídě 6 výnosy z prodeje stravenek ve výši limitu pořizovací ceny surovin. Zbývající náklady podle § 3 odst. 2 vyhlášky č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v OSS a státních PO, jsou hrazeny přímo z rozpočtu organizační složky státu. Účtová třída 5 a účtová třída 6 je určena v postupech účtování pro územní samosprávné celky v souvislosti s usnesením vlády ČR č.963 z 4.10.2000 o zrušení hospodářské činnosti organizačních složek státu, avšak pro účtování o závodním stravování použijí příslušné účty i organizační složky státu.

Organizační složky státu vyúčtují daň z příjmů placenou zaměstnanci zápisem ve prospěch účtu 342 – Ostatní přímé daně a na vrub účtu 331 – Zaměstnanci.

Aktivní zůstatky rozvahových účtů, tj. včetně účtů 963 a 964 (podle povahy zůstatků) se převedou na vrub účtu 962 – Konečný účet rozvažný. Pasivní zůstatky rozvahových účtů, tj. včetně účtů 963, 964 (podle povahy zůstatků) a účtu 965 se převedou ve prospěch účtu 962 – Konečný účet rozvažný.

B. Styk s Českou národní bankou

Česká národní banka seznámí klienty o své roční účetní uzávěrce roku 2002 zvláštním dopisem, v němž stanoví termíny pro předložení platebních příkazů, které musí být realizovány do konce roku 2002. Česká národní banka stanoví též lhůty pro případnou realizaci příkazů na provedení účetních oprav roku 2002. Tyto operace nesmějí ovlivnit saldo státního rozpočtu ani saldo státní pokladny.

Organizační složky státu jsou povinny učinit na konci roku 2002 opatření, aby se v posledních dnech prosince 2002 zamezilo u peněžních ústavů nahromadění příkazů, které musí být provedeny ještě v roce 2002.

Na základě dohody o postupu při uzavírání činnosti okresních úřadů uzavřené mezi ČNB odborem 221 a MF požádá okresní úřad v průběhu měsíce prosince 2002 příslušnou pobočku ČNB ve smyslu smlouvy o účtu o zrušení účtů okresního úřadu ke dni 31.12.2002 včetně účtů s rozšířeným předčíslem regionálního školství, pokud není dále stanoveno jinak.

Organizační složky státu zřizované okresním úřadem požádají rovněž v průběhu měsíce prosince příslušnou pobočku ČNB ve smyslu smlouvy o účtu o zrušení účtů ke dni 31.12.2002.

Všechny rušené účty mimorozpočtových prostředků musí k 31. 12. 2002 vykazovat nulový zůstatek. Zůstatky rušených účtů státního rozpočtu ČNB vypořádá automatizovaně v rámci roční účetní uzávěrky státní pokladny.

Okresní úřad nebude rušit účet s předčíslem 86 - Státní sociální podpora. Pro jeho další fungování bude stanoven samostatný postup.

Okresní úřad nebude rušit účet s předčíslem 6015 - Cizí prostředky (dále jen depozitní). Na tomto účtu budou vypořádány platy a související odvody za měsíc prosinec 2002 a vyúčtování jednotného přídělu FKSP (2% ze skutečně vyplacených platů). Na tomto účtu také budou do 30. 6. 2003 realizovány veškeré úkony související s ukončením činnosti okresních úřadů a s finančním vypořádáním vztahů se státním rozpočtem za rok 2002. Na účtu bude vedena podrobná analytická evidence o všech úkonech.

Organizační složky státu zřizované okresními úřady nebudou rušit své depozitní účty. Na těchto účtech budou do 31. ledna 2003 vypořádány platy a související odvody za měsíc prosinec 2002 a vyúčtování jednotného přídělu FKSP (2% ze skutečně vyplacených platů).

Pro zachování a nakládání s prostředky na depozitním účtu budou stanoveny podmínky v dohodě uzavřené mezi ČNB a MF. S podmínkami smlouvy budou přednostově okresních úřadů a vedoucí pracovníci OSS seznámeni bezprostředně po jejím schválení.

Na depozitní účet převedou do 31. prosince 2002 okresní úřady a organizační složky státu jimi zřizované částku připadající na platy za prosinec 2002, včetně výdajů s nimi souvisejících, včetně poštovního ke složenkám, bankovních poplatků a včetně cestovního vypláceného současně s platem (viz § 46 odst. 2 zákona č.218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech).

To znamená, že součástí tohoto převodu je částka předpokládaného odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, vypočtená kvalifikovaným odhadem a snižena o částku vyplacených dávek.

Konečný výpočet odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a odvodu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění se provede po vyúčtování skutečné výše vyměřovacích základů.

Součástí převodu na depozitní účet je též částka pojistného na všeobecné zdravotní pojištění ve výši kvalifikovaného odhadu.

Převod na depozitní účet se provede z účtu 223 – Bankovní účty k limitům organizačních složek státu a zaúčtuje se na vrub účtu 245 – Ostatní běžné účty, v analytické evidenci "běžný účet cizích prostředků (depozitní)" a ve prospěch účtu 223. Na účtu 223 se příslušná částka zatřídí na rozpočtovou položku 5111 – Platy zaměstnanců a obsahuje částku hrubé mzdy, v tom částku daně z příjmů, částku předpokládaného odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a částku pojistného na všeobecné zdravotní pojištění placené zaměstnancem, dále obsahuje předpokládanou částku pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placenou zaměstnavatelem, zatříděnou na rozpočtovou položku 5121 – Povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na politiku zaměstnanosti a předpokládanou částku pojistného na zdravotní pojištění zatříděnou na rozpočtovou položku 5122 – Povinné pojistné na zdravotní pojištění, případně obsahuje též položky 5128, 5129, 5173, 5161, 5163 a 5342.

Okresní úřady a OSS jimi zřizované předloží příslušné pobočce ČNB příkaz na převod zálohy za prosinec 2002 jednotného přídělu do FKSP nejpozději do 17. prosince 2002.

Převod přídělů se zaúčtuje ve prospěch účtu 223 – Bankovní účty k limitům OSS, položka 5342 – Převody FKSP a na vrub účtu 420 – Služby a náklady nevýrobní povahy. Příjem do fondu se zaúčtuje zápisem na vrub účtu 243 – Běžný účet FKSP a ve prospěch účtu 912 – FKSP.

Po přídělů se celý zůstatek finančních prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb vč. případných zůstatků FKSP regionálního školství převede na depozitní účet. Převod prostředků na depozitní účet se zaúčtuje ve prospěch účtu 243 – Běžný účet FKSP a na vrub účtu 912 – FKSP. Příjem na depozitní účet se účtuje na vrub účtu 245 a ve prospěch účtu 347 – Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se stáním rozpočtem.

Vyúčtování jednotného přídělů (2% ze skutečně vyplacených platů) se provede při vyúčtování za prosinec 2002 a případný rozdíl se zahrne do zůstatku účtu 347 - Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se stáním rozpočtem.

Do doby rozhodnutí zůstanou převedené zůstatky FKSP na depozitním účtu. Pohledávky za zaměstnanci z titulu poskytnutých půjček se vypořádají podle čj. 28/105 565/2002 - "Postup nakládání s prostředky FKSP při ukončení činnosti OkÚ" zveřejněném ve Zprávách MF a rozeslaném přednostům OkÚ.

Předpis odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a předpis odvodu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, účtovaný do nákladů organizační složky státu se vyúčtuje na vrub účtu 420 – Služby a náklady nevýrobní povahy a ve prospěch účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Předpis podílu odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na politiku zaměstnanosti a podílu odvodu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, připadající na zaměstnance vyúčtují organizační složky státu na vrub účtu 331 – Zaměstnanci a ve prospěch účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Odvod peněžních prostředků podle bodů 5 a 6 se uskuteční v roce 2003 a zaúčtuje se jako případ roku 2003 ve prospěch účtu 245 – Ostatní běžné účty, v analytické evidenci "běžný účet cizích prostředků (depozitní)" a na vrub účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Peněžní prostředky, které z převedeného objemu prostředků na platy a související odvody (mimo FKSP) a úhrady, nebyly za tímto účelem vyplaceny a zbývají na depozitním účtu, se převedou v den výplatního termínu na příjmový účet Úřadu pro zastupování majetku státu ve věcech majetkových (dále jen ÚZSVM) č. 10014 – 4827021 / 0710 vedený u pobočky ČNB v Praze 1. Uvedený účet lze použít až počínaje 2. lednem 2003. ÚZSVM - likvidační skupina - účtuje odvod ve prospěch účtu 245 – Ostatní běžné účty, v analytické evidenci účet cizích prostředků a na vrub účtu 964 – Saldo nákladů a výdajů. ÚZSVM účtuje příjem těchto prostředků na vrub účtu 235 – Příjmový účet, rozpočtová položka 2229 – Ostatní přijaté vratky transferů a ve prospěch účtu 205 – Vyúčtování rozpočtových příjmů z běžné činnosti OSS.

Prostředky rezervního fondu jak okresních úřadů (vč. regionálního školství), tak i organizačních složek státu jimi zřizovaných, nevyčerpané ke dni 31.12.2002 se převedou do 20. prosince 2002 na depozitní účet. Převod finančních prostředků se zaúčtuje ve prospěch

účtu 225 – Běžné účty finančních fondů, rozpočtová položka 5909 – Ostatní neinvestiční výdaje jinde nezařazené a na vrub účtu 914 – Rezervní fond. Příjem prostředků na depozitní účet se zaúčtuje na vrub účtu 245 – Ostatní běžné účty, v analytické evidenci běžný účet cizích prostředků (depozitní) a ve prospěch účtu 347 – Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se SR. Do doby rozhodnutí zůstanou převedené zůstatky rezervního fondu na depozitním účtu.

Pokud okresní úřady a organizační složky státu jimi zřizované převedly v průběhu roku 2002 prostředky z rezervního fondu na "zvláštní příjmový účet státního rozpočtu pro doplňkové zdroje na investice" s předčíslem 4714, převedou do 20. 12. 2002 nespotřebované zůstatky na účet, ze kterého byly tyto prostředky poukázány (tj. na bankovní účet s předčíslem 123 – Rezervní fond), a to ještě před odvodem zůstatků rezervního fondu na účet cizích prostředků nejpozději do 20. prosince 2002.

Převod se zaúčtuje ve prospěch účtu 235, položka 4135 – Převody z fondů rozpočtových organizací a na vrub účtu 205 – Vyúčtování rozpočtových příjmů z běžné činnosti OSS. Příjem nespotřebovaných prostředků na účet rezervního fondu se zaúčtuje na vrub účtu 225 – Běžné účty finančních fondů, položka 6331 – Investiční transfery státnímu rozpočtu a ve prospěch účtu 914 – Rezervní fond. Oba zápisy se provedou kompenzačně.

Oddíl II - Příspěvkové organizace zřizované okresním úřadem

A. Závěrečné účtování

Před sestavením ročních účetních výkazů je nutno zaúčtovat všechny účetní případy, týkající se roku 2002.

Účetní uzávěrku je nutno uskutečnit v těchto etapách:

- a) ukončit běžné účetní zápisy měsíce prosince,
- b) převést zůstatky účtů účtových tříd 5 a 6 na účet 963 – Účet hospodářského výsledku,
- c) převést aktivní zůstatky rozvahových účtů na vrub účtu 962 – Konečný účet rozvahový a pasivní zůstatky rozvahových účtů ve prospěch účtu 962. Mezi převáděné rozvahové účty patří i účet 963 – Účet hospodářského výsledku. Po provedených převodech nevykazuje účet 962 zůstatek.

Pokud příspěvková organizace provozuje hospodářskou činnost, sleduje náklady a výnosy odděleně v analytické evidenci a odděleně zjišťuje hospodářský výsledek hlavní činnosti a hospodářské činnosti pro účely výpočtu daně z příjmů.

Předpis přidělů do fondů příspěvkových organizací se vyúčtuje v následujícím roce v návaznosti na účet 931 – Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení, s výjimkou přidělu do fondu kulturních a sociálních potřeb.

Předpis odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a předpis odvodu na všeobecné zdravotní pojištění, účtovaný do nákladů organizace, vyúčtují příspěvkové organizace na vrub účtu 524 – Zákonné sociální pojištění a ve prospěch účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Předpis podílu odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a podílu odvodu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění připadajícího na zaměstnance vyúčtují příspěvkové organizace na vrub účtu 331 – Zaměstnanci a ve prospěch účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Odvod se uskuteční v roce 2003.

Příspěvkové organizace vyúčtují daň z příjmů sraženou zaměstnancům z mezd zápisem ve prospěch účtu 342 – Ostatní přímé daně a na vrub účtu 331 – Zaměstnanci. Odvod daně se uskuteční v roce 2003.

Předpis daně z příjmů placené příspěvkovou organizací se vyúčtuje na vrub účtu 591 – Daň z příjmů a ve prospěch účtu 341 – Daň z příjmů. Odvod daně se uskuteční v roce 2003.

B. Styk s peněžními ústavami

Příspěvkové organizace zřizované okresním úřadem požádají v průběhu měsíce prosince příslušnou pobočku ČNB ve smyslu smlouvy o účtu o zrušení všech účtů státního rozpočtu (např. účty s předčísly 4829, 908, 916 a 9822) ke dni 31.12.2002.

Příspěvkové organizace projednají s peněžními ústavami lhůty pro předložení platebních dokladů, které musí být realizovány do konce roku 2002.

Organizace jsou povinny učinit na konci roku 2002 opatření, aby se v posledních dnech prosince 2002 zamezilo u peněžních ústavů nahromadění příkazů, které musí být provedeny ještě v roce 2002.

Způsob, termíny a rozsah údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu jsou stanoveny ve vyhlášce Ministerstva financí č.16/2001 Sb., ze dne 22.prosince 2000.

8. Vyúčtování provozu výherních hracích přístrojů (VHP) a výpočet části výtěžku č.j.: 601/2 093/2003 – ref. J. Pangerl

Z četných a opakujících se dotazů vyplývá, že stále v některých případech zůstává problém zpracování řádného vyúčtování provozu VHP a výpočtu části výtěžku určeného pro veřejně prospěšné účely.

V zásadě se v tvorbě podkladů pro vyúčtování provozu VHP vychází s technického vybavení samotných výherních hracích přístrojů. Všechny provozované VHP jsou totiž opatřeny počítadly – dvojí kontrolou pro zjišťování tržeb. Předmětné tržby se evidují podle požadavků uvedených v ustanovení § 5 Vyhlášky Ministerstva financí č. 223/1993 Sb., o hracích přístrojích. Vyúčtování samotné je pak nutno zpracovat dle kritérií § 20 zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Z toho vyplývá, že při vypracování vyúčtování provozu VHP v dané obci se od vložených finančních prostředků (IN) odečtou vyplacené finanční prostředky (OUT), zaplacené správní a místní poplatky a z takto vykalkulované základny se pak vypočte hodnota části výtěžku s použitím principů a procenta odvodu dle tabulky uvedené v ustanovení § 4 odst. 2 zákona. Vykalkulované finanční prostředky jsou pro provozovatele odvodem a podle § 18 odst. 4 zákona pro obec příjmem.

Na druhé straně ustanovení § 16 zákona ukládá příjemcům části výtěžku z loterií a jiných podobných her, tedy i VHP, doložit užití těchto finančních prostředků na veřejně prospěšné účely provozovatelům, a to nejpozději do 90 dnů po skončení účetního období nebo vyúčtování hry. Provozovatel VHP je povinen toto potvrzení předložit příslušnému orgánu státního dozoru, tj. finančnímu úřadu. V praxi to znamená, že příjemce části výtěžku – obce – tato potvrzení o konkrétním užití části výtěžku vystavují pro provozovatele VHP nejpozději do 31. května následujícího roku po skončení účetního období nebo vyúčtování hry (v případě, že účetním obdobím je kalendářní rok). Z toho vyplývá, že do této doby příjemce části výtěžku tyto finanční prostředky také obdržel zpravidla v termínu uvedeném v povolení.

Sdružení zábavního průmyslu – UNASO, které sdružuje provozovatele VHP, informovalo Ministerstvo financí v tom smyslu, že některé obce tuto povinnost stanovenou jim zákonem neplní a užití přijatých finančních prostředků na veřejně prospěšné účely písemně nedokládají nebo tak činí opožděně až po urgencích. V tomto směru je třeba v roce 2003 zjednat nápravu a přispět tak k efektivnímu využívání finančních prostředků k výše uvedeným účelům. K důslednější kontrole tohoto úkolu Ministerstvo financí vyzvalo i příslušné finanční úřady.

9. Stanovisko k výkladu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění zákona č. 202/2002 Sb. (dále jen „ZMS“)
 čj.: 221/125 542/2002 – ref. JUDr. A. Drdová

Z důvodu některých výkladových pochybností při aplikaci ustanovení § 27 odst. 3 ZMS, pokud jde o zákonné podmínky sjednávání bezúplatného užívání věci nebo její části (dále jen „věc“) v majetku státu s některými právníky osobami, předkládá se k využití následující stanovisko zpracované v rámci věcné působnosti Ministerstva financí jako

příslušného ústředního správního úřadu na úseku hospodaření s majetkem státu k podávání tzv. autentického výkladu ZMS.

Dnem 1. července 2002 nabyl účinnosti zákon č. 202/2002 Sb., kterým se mj. novelizuje ustanovení § 27 odst. 3 ZMS. Uvedenou právní úpravou došlo k dílčí změně dosavadní úpravy podmínek pro přenechávání majetku státu nestátním osobám do dočasného užívání formou výpůjčky. Platná právní úprava § 27 odst. 3 ZMS nyní jednoznačně jako prioritní podmínku pro sjednání výpůjčky stanoví, že osoba, jíž se věc nebo její část dočasně do užívání přenechává, se nezabývá podnikáním. Věc nebo její část, která se těmto osobám do dočasného užívání přenechává, přitom může být dočasně užita pouze pro účely taxativně vymezené v cit. ustanovení zákona. Tj. k zajištění výkonu státní správy v přenesené působnosti anebo pro účely sociální, humanitární, požární ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému, pro účely vzdělávací, vědecké, kulturní, sportovní a tělovýchovné. Podstatná změna zákonných podmínek pro přenechání věci do dočasného užívání bezúplatného užívání spočívá tedy především ve vymezení okruhu osob, s nimiž lze výpůjčku sjednat.

Podnikáním je přitom třeba rozumět podnikání ve smyslu § 2 odst. 1 obchodního zákoníku (na který novelizované znění § 27 odst. 3 v pozn. 44a odkazuje). Podle cit. ustanovení obchodního zákoníku se jedná o „soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku“. Nepochybně je podnikáním v uvedeném smyslu činnost prováděná fyzickou nebo právnickou osobou na základě živnostenského nebo jiného oprávnění podle zvláštního zákona.

Stěžejní pro určení osob, s nimiž lze tedy výpůjčku sjednat při dodržení podmínek stanovených ZMS, je především výklad dikce „se nezabývá podnikáním“, přičemž je nezbytně zapotřebí vycházet ze smyslu a účelu uvedeného zákonného omezení. Účelem provedené zákonné změny je vyloučit z bezúplatného užívání ty osoby, které jsou zřízeny za účelem podnikání a zabývají se podnikáním jako hlavním předmětem své činnosti.

Takovými osobami nepochybně nejsou především ty právnické osoby, které jsou zřízeny k veřejně prospěšné činnosti různé povahy, kupř. nadace, obecně prospěšné společnosti, občanská sdružení a jiné obdobné instituce. Nejsou však jimi ani jiné právnické osoby založené podle obchodního zákoníku, pokud byly podle zakladatelské listiny založeny pro jiné účely než podnikatelské.

Osobou zabývající se podnikáním se z hlediska zákonných podmínek ZMS rozumí ty osoby, u nichž je podnikání pro charakter prováděné činnosti určující, je hlavním předmětem činnosti těchto osob.

V uváděných příkladech právnických osob, které byly zřízeny k nepodnikatelské činnosti, byť v rámci své vedlejší (doplňkové) činnosti v omezeném rozsahu podnikají (kupř. dosažený zisk mohou použít výlučně pro financování či zajištění činnosti hlavní nepodnikatelské), se pak nejedná o osoby „zabývající se podnikáním“ ve smyslu zákonného omezení podle § 27 odst. 3 ZMS.

Nepodnikatelské využití věcí přenechávaných do bezúplatného užívání, zajišťuje druhá zákonná podmínka, která musí být vždy splněna souběžně (viz výše). Jsou-li obě tyto zákonné podmínky (ve výše uvedeném smyslu) splněny, je možné výpůjčku k věci ve

vlastnictví státu sjednat, aniž by bylo zapotřebí výjimky Ministerstva financí podle § 24 odst. 4 ZMS.

Bezúplatné užívání s jinými osobami, tj. osobami zabývajících se podnikáním a k jiným než v zákoně uvedeným účelům (a to i s osobami, které se podnikáním nezabývají) je přípustné pouze s povolením uvedené výjimky Ministerstvem financí. Na povolení výjimky není právní nárok, a pokud jde o předkládání žádostí, platí ustanovení § 44 ZMS. I tato výjimka se povoluje k již uzavřené smlouvě a je podmínkou její platnosti.

10. Metodika financování obcí pro rok 2003

Ref. J. Pejchalová, ing. J. Strnadová, ing. R. Kotrba

I. Metodika alokace dotací (příspěvků) ze státního rozpočtu obcím na rok 2003 pomocí propočtových ukazatelů a podmínky pro vyúčtování vybraných dotací

Referent. ing. Jaroslava Pejchalová

Dotace (příspěvky) ze státního rozpočtu jsou členěny do dvou základních bloků:

I. Blok: Zákonem o státním rozpočtu na rok 2003 stanovené dotace (příspěvky) v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích (příloha č. 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2003) ve výši 19 301 342 tis. Kč a finančním vztahem k rozpočtům obcí s rozšířenou působností ve výši 4 433 981 tis. Kč (příloha č. 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2003)

Soubor dotací (příspěvků) ze státního rozpočtu zahrnutý ve vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí je v převážné míře určen na částečnou úhradu neinvestičních výdajů ve školství, zdravotnictví, ústavech sociální péče, domovech důchodců a to pouze pro příspěvkové organizace, příp. organizační složky zřizované obcemi. Dalšími dotacemi (příspěvky) jsou dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím a ostatní činnosti v oblasti sociálních služeb, příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti obcí a dotace na dávky sociální péče.

Pro výpočet dotace v zařízeních sociální péče (domovy důchodců, ústavy sociální péče), vybraných zdravotnických zařízení (dětské domovy, kojenecké ústavy) a do oblastí školství (základní a mateřské školy, vč. škol speciálních), **byly použity propočtové ukazatele** (počty dětí/žáků, míst a příspěvek na 1 dítě/žáka a na 1 místo). **Pomocí těchto ukazatelů jsou pak stanoveny absolutní částky dotace (příspěvku) do jednotlivých krajů.**

Jedná se o dotace (příspěvky) na:

- **dotace na dávky sociální péče vyplácené obcemi s rozšířenou působností (2 248 000 tis. Kč) a pověřenými a ostatními obcemi (11 952 000 tis. Kč)**
14 200 000 tis. Kč

Dávky sociální péče mají charakter mandatorních výdajů státního rozpočtu. Dotace jsou určeny pro občany sociálně potřebné a pro občany zdravotně postižené. Jsou vypláceny podle příslušných zákonných norem.

Podle nové rozpočtové skladby stanovené vyhláškou MF č. 323/2002 Sb., musí být vyplácené dávky vykazovány pouze na výdajové položce 5410 – Sociální dávky a na paragrafech v pododdílu 417, 418, 419. Konkrétní rozpočtové zařídění, tedy i určení konkrétního paragrafu v rámci výše jmenovaných pododdílů rozpočtové skladby, na který je možno určité dávky zařadit, bylo Ministerstvem financí zpracováno a zasláno pod č.j. 373/123 393/2002 na tj. okresní úřady, Magistráty měst Plzně, Brna, Ostravy a hlavního města Prahy a tj. krajské úřady dne 5.11.2002. Pro zachycení vrácených prostředků za nesprávně vyplácené dávky je na těchto paragrafech přípustná příjmová položka 2229 – Ostatní přijaté vratky transferů.

Dotace je zúčtovatelná a podléhá finančnímu vypořádání.

- **dotace na ústavy sociální péče** **260 326 tis. Kč**

Dotace je určena na financování provozních výdajů ústavů sociální péče, jejichž zřizovateli jsou obce. Výše příspěvku je diferencována podle charakteru pobytu. Na pobyty celoroční a týdenní je stanoven příspěvek ve výši 73 665,- Kč na jedno místo a na denní pobyty 39 639,- Kč na jedno místo. Celková kapacita ústavů sociální péče činí 3 951 místa. Tato zařízení mají převážně nadregionální působnost.

Dotace je zúčtovatelná a podléhá finančnímu vypořádání.

Vyúčtování bude provedeno na základě údaje z Ročního výkazu o zařízeních sociální péče za rok 2003 Soc (MPSV) V 1 – 01 (výkaz bude přílohou finančního vypořádání), který vyjadřuje využití kapacity zařízení (ř. 23 průměrný počet obyvatel – svěřenců v roce). Při posuzování využití kapacity je minimální hranice stanovena na 95 %, kdy je využití posuzováno jako 100%.

Obce provedou vyúčtování dotací za jednotlivá zařízení.

- **dotace na domovy důchodců** **922 774 tis. Kč**

Dotace je určena na financování provozních výdajů domovů důchodců (celoroční pobyty), jejichž zřizovateli jsou obce. Příspěvek na 1 místo činí částku 60 472,- Kč. Celková kapacita domovů důchodců je 15 260 míst.

Dotace je zúčtovatelná a podléhá finančnímu vypořádání.

Vyúčtování bude provedeno na základě údaje z Ročního výkazu o zařízeních sociální péče za rok 2003 Soc (MPSV) V 1 – 01 (výkaz bude přílohou finančního vypořádání), který vyjadřuje využití kapacity zařízení (ř. 23 průměrný počet obyvatel – svěřenců v roce). Při

posuzování využití kapacity je minimální hranice stanovena na 92 %, kdy je využití posuzováno jako 100%.

Obce provedou vyúčtování dotací za jednotlivá zařízení.

• **dotace na vybraná zdravotnická zařízení** **27 342 tis. Kč**

Dotace je určena pouze pro vybraná dětská zdravotnická zařízení (kojenecké ústavy, dětské domovy), která nejsou příjmově napojena na soustavu zdravotních pojišťoven a jejichž zřizovatelem je obec. Příspěvek na jedno místo ve zdravotnických zařízeních představuje částku 63 000,- Kč.

Dotace je zúčtovatelná a podléhá finančnímu vypořádání.

Vyúčtování bude provedeno na základě údaje z Ročního výkazu o činnosti ZZ, druh ZZ (obor): kojenecké ústavy a dětské domovy A (MZ) 1 – 01 za rok 2003 (výkaz bude přílohou finančního vypořádání), který vyjadřuje skutečnou kapacitu zařízení (ř. 26). Skutečnou kapacitou zařízení v počtu ošetřovacích dnů se rozumí součet denních stavů provozuschopných míst, tj. počet míst x 365 (366) – počet dnů vyřazení míst z provozu. Provozeroschopným místem rozumíme každé místo, na které lze přijmout kojence či dítě do ošetřování.

Obce provedou vyúčtování dotací za jednotlivá zařízení.

• **dotace na školství** **1 176 844 tis. Kč**

Příspěvek je určen na financování provozních výdajů základních, mateřských a speciálních základních a mateřských škol.

U příspěvku na školství se jedná o úhradu výdajů na jednoho žáka v mateřské, základní škole a ve speciálních školách, jejichž zřizovatelem je obec. Propočtový ukazatel na dítě/žáka představuje částku 904,- Kč. Údaje o počtu dětí a žáků vychází z výkazů MŠMT za školní rok 2001/2002 (v době zpracování návrhu rozpočtu na rok 2003 nebyly aktuálnější údaje k dispozici). Jedná se o výkazy Škol (MŠMT) V 3-01, Škol (MŠMT) V 3a-01, Škol (MŠMT) V 4-b-01, Škol (MŠMT) V 4c-01, Škol (MŠMT) V 1-01, Škol (MŠMT) V 4d-01. U Prahy, okresů Strakonice, Břeclavi, Prostějova, Přerova a Bruntálu i z výkazu Škol (MŠMT) V 7.

Dotace nepodléhá finančnímu vypořádání.

• **příspěvky na výkon státní správy v působnosti obcí** **2 483 861 tis. Kč**

Jedná se o dotaci ze státního rozpočtu na částečnou úhradu osobních a věcných výdajů spojených s výkonem státní správy jednotlivými obcemi v každém okrese (viz příloha č. 9 A k zákonu o státním rozpočtu na rok 2003).

Dotace nepodléhá finančnímu vypořádání.

- **dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím a ostatní činnosti v oblasti sociálních služeb** **230 195 tis. Kč**

V souvislosti se zánikem okresních úřadů přechází do samosprávné působnosti obcí zřizovatelské funkce k 31 organizacím, z nichž 4 organizace zajišťují sociální služby: domov důchodců, domov – penzion pro důchodce, poradna a centrum sociálních služeb. Tři organizace zabezpečují zdravotnické služby a zbývajících 24 organizací jsou organizace převedené z odvětví kultury, a to zejména knihovny a divadla.

Dotace nepodléhá finančnímu vypořádání.

- **příspěvky na výkon státní správy v působnosti obcí s rozšířenou působností** **4 433 981 tis. Kč**

Tento finanční vztah je novým titulem v rozpočtech obcí. Úzce souvisí s realizací II. etapy reformy územní veřejné správy. Konkrétně se jedná o výraznou decentralizaci výkonu státní správy prováděné dosud okresními úřady. Zákonem 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, bylo stanoveno 205 obcí s rozšířenou působností, které budou tyto správní činnosti zajišťovat v přenesené působnosti.

Z okresních úřadů bylo převedeno 12 984 funkčních míst (stanoveno usnesením vlády č. 695/2002, o zabezpečení přechodu zaměstnanců, movitého majetku a přerozdělení finančních prostředků na jiné subjekty v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů), jedno funkční místo bylo oceněno průměrným výdajem ve výši **333 995,69 Kč**. V tomto objemu jsou zahrnuty výdaje na platy pracovníků včetně ostatních povinných plateb a ostatních běžných výdajů.

Tento příspěvek není jediným zdrojem financování správních činností zajišťovaných těmito obcemi, dalším zdrojem je výnos správních poplatků, které obce za správní úkony obdrží. Příspěvek na výkon státní správy obcím s rozšířenou působností zahrnuje také příspěvek na výplatu dávek státní sociální podpory.

Dotace nepodléhá finančnímu vypořádání.

II. Blok: Druhým blokem dotací ze státního rozpočtu jsou dotace investičního i neinvestičního charakteru, které nelze předem přesně rozdělit do příslušných území a jejich příjemcům se uvolňují na základě splnění předem stanovených podmínek.

Jedná se např. o dotace na strategii prevence kriminality na místní úrovni, dotace na financování provozu ochranných systémů podzemních dopravních staveb, na správní výdaje spojené s výplatou dávek státní sociální podpory apod. Investiční dotace jsou směřovány rozhodující měrou do oblasti školství na Program výstavby a technické obnovy školských zařízení.

Obcím budou poskytnuty i další dotace přímo z jednotlivých kapitol státního rozpočtu i ze státních fondů. Uvolňují na základě splnění předem stanovených podmínek.

II. Daňové příjmy obcí v roce 2003 a jejich alokace do území

Referent: Ing. Jarmila Strnadová

Predikci výnosů daňových příjmů veřejných rozpočtů a podíl rozpočtů obcí na těchto daních uvádíme v následující tabulce:

Vybrané daňové příjmy veřejných rozpočtů a podíl rozpočtů obcí na těchto daních v roce 2003		
Daňový příjem v mld. Kč	PREDIKCE 2003	
	VR celkem	z toho podíl MR
Daň z přidané hodnoty	158,8	32,7
Daň z příjmů právnických osob	107,2	22,1
Daň z příjmů fyzických osob	127,2	33,0
v tom:		
<i>daň z příjmů fyzických osob vybíraná zvláštní sazbou</i>	5,9	1,2
<i>daň z příjmy fyzických osob z podnikání celkem</i>	23,9	10,2
<i>daň z příjmů fyzických osob z podnikání - sdílená část</i>	16,7	3,0
<i>daň z příjmů fyzických osob z podnikání - 30 % motivace obcí</i>	7,2	7,2
daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti celkem	97,4	21,6
<i>daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti - sdílená část</i>	95,9	20,1
<i>daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti - 1,5 % motivace</i>	1,5	1,5
Daň z nemovitostí	4,5	4,5
Místní a správní poplatky	4,0	4,0
Poplatky za znečištění a využívání životního prostředí	4,6	3,9
Vybrané daňové příjmy celkem	406,3	100,2
v tom: sdílené daňové příjmy	384,5	79,1

Podíl jednotlivých obcí na příslušné části celostátního hrubého výnosu daní je stanoven vyhláškou Ministerstva financí č. 460/2001 Sb. ze dne 22. října 2002, uveřejněnou ve Sbírce zákonů v částce 159. Základem pro stanovení procentního podílu každé obce na sdílených daních byla *bilance počtu obyvatel České republiky zpracovaná Českým statistickým úřadem k datu 1. 1. 2002* (§ 4 odst. 2 zákona č. 243/2000 Sb.). Vzhledem k tomu, že po uveřejnění nové vyhlášky ve Sbírce zákonů docházejí na Ministerstvo financí oznámení obcí o rozdílných počtech obyvatel, než jaké jsou uvedeny ve vyhlášce, upozorňujeme všechny obce na **nutnost plnění ohlašovací povinnosti** ve vztahu ke statistickým orgánům, tj. na důsledné předkládání předepsaných statistických měsíčních hlášení o stěhování (Obyv 5-12), a to i negativních, aby se těmto rozdílným včas předešlo. Nestačí proto hlásit pohyby v počtech obyvatel obce a promítat je do evidence obyvatel ČR vedené Ministerstvem vnitra podle zákona č. 133/2000 Sb.

Procentem stanoveným ve vyhlášce každé obci vynásobí finanční úřady dvakrát v měsíci (obvykle k datu 5. a 20. každého měsíce) celostátní hrubý výnos stanovených daní daný okamžitým stavem účtu každé daně a vypočtou tak aktuální podíl každé obce na jednotlivé dani.

Vypočtené podíly (pokud přesáhne částku 500 Kč – viz zákon) převedou na účty jednotlivých obcí.

III. Metodika financování obcí, způsob převádění a účtování finančních prostředků ze státního rozpočtu do rozpočtů obcí prostřednictvím rozpočtů krajů v roce 2003

Referent: Ing. Rudolf Kotrba

- Způsob převádění finančních prostředků ze státního rozpočtu (státních fondů) do rozpočtů obcí a krajů v roce 2003 je stanoven v příloze usnesení vlády České republiky č. 1084 ze dne 6. 11. 2002.
- Způsob zaúčtování neinvestičních finančních prostředků ze státního rozpočtu (státních fondů) do rozpočtů obcí v roce 2003
 - *Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích – příloha č. 7 k zákonu o SR na rok 2003 – **příjmová položka 4112***
 - *Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům obcí s rozšířenou působností - příloha č. 8 k zákonu o SR na rok 2003 – **příjmová položka 4112***
 - *Účelové dotace z kapitoly VPS státního rozpočtu – **příjmová položka 4111***
 - *Účelové dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu – **příjmová položka 4116***
 - *Účelové dotace ze státních fondů – **příjmová položka 4113***
- Příspěvek na výkon státní správy v působnosti obcí je stanoven v tis. Kč (součást přílohy č. 7 k zák. o SR). Krajské úřady jednotlivé příspěvky rozepisují na obce podle přílohy č. 9 A k zák. o státním rozpočtu sazbou v Kč na 100 obyvatel. Proto příp. rozdílů promítne krajský úřad zaokrouhlením příspěvku u měst – příjemců největších hodnot dotací.

11. Postup účtování o finančních prostředcích obdržných na delší časové období než jeden kalendářní rok

ref. ing. J. Podhorský, ing. R. Kotrba

Na základě požadavků o stanovisko, jak účtovat poskytnuté finanční prostředky (dotace) příspěvkovým organizacím v rámci nových programů, které jsou na delší časové období než jedno účetní období (kalendářní rok), sdělujeme následující účetní postup:

tis. Kč

MD

D

a) přijetí finančních prostředků na období delší než účetní období, které je stanoveno jako kalendářní rok	100	241	346
b) zúčtování skutečně použitých finančních prostředků na provoz na příslušné nákladové účty	55	tř. 5	241
c) ve výši skutečně použitých finančních prostředků podle bodu b) se zúčtuje na účet dotací	55	346	691
d) nepoužitá část přijatých finančních prostředků zúčtovat jako časové rozlišení	45	346	384
e) v následujícím účetním období se časové rozlišení zúčtuje ve výši skutečně vynaložených nákladů	45	384	691

Informace o takto přijatých finančních prostředcích a účetní postup se v souladu s ustanovením § 3 odstavec 4 vyhlášky č. 505/2002 Sb. popíše v příloze účetní závěrky v bodě v číslo 3.
